

Spasi svoj narod, Gospodine

»Ti si Krist« (Mk 8, 29)

Sveti Otac drži propovijed na hrvatskom jeziku

Tim riječima evanđelja današnje liturgije, Petar, u ime svoje i u ime apostolskog zbora, javno ispovijeda svoju vjeru u Isusa, Sina Božjega.

Duh Božji 900 godina krijepio Crkvu zagrebačku

Istu ispovijest vjere Petrov nasljednik obnavlja danas, zajedno sa svojom braćom ove starodrevne i slavne Crkve zagrebačke, na svečani i radosni dan kada se slavi 900. obljetnica njezina ustanovljenja. U otajstvu zajedništva svetaca, ujedinjeni su u ovom slavlju vjernici današnjice s pokoljenjima koja su im prethodila. Danas se sjećamo početaka kršćanstva u ovoj zemlji, ne samo zato što smo potaknuti razumljivim osjećajima ljubavi prema vlastitim korijenima, nego poglavito radi toga da zahvalimo Duhu Božjem koji je tijekom 900 godina stalno krijepio ovu Crkvu i dao da bude živi znak ljubavi nebeskog Oca u hrvatskoj zemlji.

Hrvati prvi među slavenskim narodima izabrali Krista

Ti si Krist! Tu su ispovijest vjere među slavenskim narodima prvi izgovorili Hrvati. Nastanivši se u ovom kraju u prvoj polovici VII. stoljeća, susreli su se s kršćanstvom koje je u to vrijeme cvjetalo u Panoniji i Dalmaciji. Prvi dodir između Svete Stolice i hrvatskog naroda dogodio se prije više od 13. stoljeća kada je papa Ivan IV, podrijetlom iz Dalmacije, poslao u ove krajeve opata Martina. Djelo evangelizacije nastavilo se preko misionara koji su došli iz Rima. Ono se obogatilo u slijedećim stoljećima, plodovima proizašlim iz djelovanja svete braće Ćirila i Metoda.

Dvojica slavenskih apostola doista su značajno utjecali na vjerski i kulturni razvoj cijeloga Balkanskog poluotoka. Njihovo je djelo ostavilo duboke tragove u liturgiji i jeziku nekih krajeva Hrvatske, u kojima se do prije nekoliko godina staroslavenskim jezikom slavila rimska liturgija.

Kardinal Stepinac platio privrženost Evanđelju

Ti si Krist! Zagrebačka je Crkva naslijedila vjeru starokršćanske baštine kontinentalne Hrvatske. To svjedoče brojni sveci: sveti Kvirin, biskup Siska; sveti Euzebije i Polion čitač, iz Vinkovaca. Njima se pridružuju sveci iz dalmatinskih i istarskih krajeva: sveti Venancije i Dujam iz Solina, te sveti Mavro iz Poreča.

Iz tih korijena rasla je kroz devet stoljeća duhovna zgrada zagrebačke katoličke zajednice, uklopivši se u zajedništvo lokalnih Crkava.

Kako ne zahvaliti Bogu za sve to? Kako mu ne zahvaliti za činjenicu da je većina Hrvata ostala stalno vjerna Rimu i da su zbog toga bili sposobni suprotstaviti se tolikim teškoćama i nadvladati ih?

U ovom trenutku mislim na svijetle likove brojnih svetaca vaših sunarodnjaka, koje vi dobro poznate. S uzbuđenjem mislim, posebno, na stranicu vaše suvremene povijesti, stranicu vjer-

nosti Kristu i Vrhovnom Svećeniku, napisanu u godinama neposredno nakon drugoga svjetskog rata. Zagrebački nadbiskup, kardinal Alojzije Stepinac bio je protagonist te povijesne stranice, plativši patnjama i kušnjama svake vrste svoju hrabru privrženost Evanđelju.

Svi su narodi pozvani ostvarivati civilizirani suživot

Sva ta povijest milosti postaje danas za sve poticaj da razmišljate o sadašnjosti i poziv da izgrađujete budućnost koja je pred vama. Ta povijest postaje, prije svega, poziv da, puni pouzdanja, uzdignete svoju žarku molitvu za mir.

Misao s nostalgijom leti u vrijeme kada su u ovim krajevima svi vjernici bili u punom zajedništvu i kada su svjedočili, svatko preko vlastite kulture i vlastitih osjećaja, istu privrženost Kristovu Evanđelju.

Sadašnje tragične podjele i napetosti ne smiju biti uzrokom zaborava da mnogi elementi ujedinjuju narode koji su danas u ratu. I zato je hitno i nužno sakupiti sve ono što ujedinjuje - a to nije malo - i time graditi nove perspektive bratske solidarnosti.

Mir na Balkanu - to posebno želim istaknuti u ovom trenutku patnje - nije utopija! Dapače, mir se nameće kao perspektiva povijesnog realizma!

Narodi ovih krajeva međusobno su se kroz stoljeća prihvaćali, ostvarivali su mnogovrsne razmjene u području umjetnosti, jezika, pisma, kulturnoga narodnog blaga. Zar nije zajedničko bogatstvo i tradicije vjerske snošljivosti, koja se održala kroz gotovo jedno tisućljeće, pa i kroz vrlo tamna razdoblja povijesti? Ne, ne može se vjeri pripisivati fenomen nacionalističkih nesnošljivosti koje haraju ovim krajevima!

To vrijedi ne samo za kršćane različitih crkvenih pripadnosti - koje Bog danas poziva na posebno zalaganje da se postigne puno zajedništvo - nego i za vjernike drugih vjeroispovijesti, posebno za muslimane koji su znakovito prisutni na Balkanu. Svi su oni pozvani ostvariti civiliziran suživot, u međusobnom poštovanju.

Istočna i Zapadna Crkva moraju ostvarivati suživot

Ti, zagrebačka Crkvo, koja danas slaviš 900 godina milosti Gospodnje, pozvana si, zajedno s drugim Crkvama u Hrvatskoj, da budeš apostol obnovljene sloge. Ne podsjeća li nas Koncil da je Crkva »sakrament« ne samo prisnog jedinstva s Bogom, nego i jedinstvo cijeloga ljudskog roda (usp. Lumen gentium, 1).

U ovim krajevima, danas stavljenim na toliku kušnju, vjera mora ponovno postati snaga koja ujedinjuje i daje dobre plodove, poput rijeka koje protječu ovim zemljama. Kao Sava, koja izvire u Sloveniji, protječe vašom domovinom, nastavlja uz hrvatsku i bosanskohercegovačku granicu te u Srbiji utječe u Dunav. Dunav je druga velika rijeka koja povezuje hrvatsku i srpsku zemlju s velikim zemljama Istočne, Srednje i Zapadne Europe. Te dvije rijeke se susreću, isto kao što su pozvani na susret i razni narodi koje one povezuju. To posebno moraju ostvariti dvije kršćanske Crkve, Istočna i Zapadna, koje upravo u tim krajevima oduvijek žive zajedno.

Napredak i dobro na Balkanu ima ime mir

U toj metafori rijeka možemo skoro zapaziti tragove puta kojim Bog od vas traži da kročite u ovom teškom povijesnom trenutku.

To je put jedinstva i mira koji nitko ne smije izbjegavati. Njega iziskuje sam razbor, još prije vjere.

Nije li povijest stvorila tisuće neraskidivih veza među vašim narodima? Vaši jezici, iako različiti, nisu li među sobom tako bliski da se međusobno sporazumijevate i razumijete više nego je to slučaj u ostalim dijelovima Europe?

I sam zemljopisni položaj balkanskih zemalja nameće se kao graditelj mira, jer su te zemlje obvezatan prolaz između Bliskog istoka i Srednje Europe. Upravo zbog toga u prošlim je stoljećima ovdje cvjetala trgovina, razmjena raznih dobara i poduzetništva, i to sve na dobrobit i blagostanje svih. U toj perspektivi nalazi se i budućnost Balkanskog poluotoka. U suradnji i solidarnosti narodi Balkanskog poluotoka moći će se suočiti s mnogim problemima i riješiti ih. Napredak i dobro naroda na Balkanu imaju samo jedno ime: Mir!

Imperativ za Crkvu u Hrvata - kultura solidarnosti

Bez obzira na ljudske račune, na taj hitni zadatak ti, zagrebačka Crkvo i Crkvo u cijeloj Hrvatskoj, pozvana si jednim kategoričkim moralnim imperativom. Imperativom koji se neodoljivo pojavljuje u svakoj vjerničkoj savjesti, svaki put kad usne izgovore molitvu »Oče naš«.

Tim nas je riječima Krist učio kako se trebamo obraćati Bogu. »Oče«: riječ slatka, ali i vrlo zahtjevna! Ako nam je dakle Bog Otac, onda svi mi jesmo i moramo biti braća. Prije svih razlika, prije svakog pripadništva, prije svake nacionalnosti postoji duboko temeljno jedinstvo koje ujedinjuje svako ljudsko stvorenje. Mi kršćani, pozvani smo da to jedinstvo svjedočimo posebnom snagom i odgovornošću.

Zar ne bi bila nedopustiva dvoličnost ponavljati »Oče naš«, dok se gaje osjećaji srdžbe i zavisti ili čak namjere nasilja i osvete?

»Oče naš« uistinu sadrži u srži određeni nacrt društva koje ne samo da isključuje svako nasilje nego se u svakom svom vidu izgrađuje prema načelima bratske solidarnosti.

Radi se o društvu shvaćenom kao jedna velika obitelj u kojem se pojedinci i grupe osjećaju, bez ikakve diskriminacije, poštovani i voljeni. Ova kultura solidarnosti prenosi se posebno preko iskustva u obitelji.

Međunarodna godina posvećena obitelji poziva nas da upravo obitelji posvetimo posebnu pažnju.

Nužno je da obitelji postanu istinske »škole ljubavi«: obitelji duboko ujedinjene i otvorene cijelom društvu; obitelji u kojima je ljudski život prihvaćen sa svetim poštivanjem od trenutka začeca i gdje se odgaja za ljubav prema svakom ljudskom biću, bez podjele na prijatelje i neprijatelje. Kad bismo ljubili samo one koji nas ljube - opominje nas Gospodin - kakvu bismo plaću imali? »Zar i carinici ne čine to isto?« (Mt 5, 47).

Crkva - promicateljica opraštanja i pomirenja

Ta divna slika društva izložena je, nažalost, ljudskoj krhkosti. Zato nam i sama molitva Gospodnja pokazuje pravi put kojim nam je krenuti nakon svakoga našeg posrtaja: to je put praštanja. »Otpusti

nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim.«

Predragi, moramo pažljivo razmišljati nad snagom riječi »kako«, nad obećanjem i nad prijetnjom koju taj prilog sadrži. Prijetnja: samo ono srce koje se oslobodilo svake mržnje može primiti Božje oprostjenje. Obećanje: nema osude za onoga koji se, iako kriv, pokaje i sam bude milosrdan prema svojoj braći. Vrijeme je da zagrebačka Crkva, kao i cijela Crkva u Hrvatskoj, postane promicateljica međusobnog oprostjenja i pomirenja. »Tražiti oprost i sam oprostiti«: tako bi mogla biti sažeta zadaća koja je pred svima, ako se žele postaviti čvrste pretpostavke za postizanje istinskog i trajnog mira.

Nazočnost vlasti osnažuje neprekinute veze hrvatskog naroda i Svete Stolice

To je, predraga braćo i sestre, predaja 900. obljetnice kršćanstva koju danas slavite. Pozvani ste da budete dostojni nasljednici vjernika, vaših prethodnika, ugledavši se na vaše mučenike i svece.

Tu vam predaju danas ostavlja Petrov nasljednik dok vas toplo i srdačno pozdravlja. Svoj pozdrav upravljam u ovom trenutku prije svega časnom bratu, kardinalu Franji Kuhariću, vašem dragom pastiru, njegovim pomoćnim biskupima i biskupima cijeloga hrvatskog episkopata koji su prisutni na ovoj svetoj misi. Pozdravljam i svećenike, redovnike, redovnice i sve članove Božjeg naroda, posebno mlade, bolesnike i obitelji. Pozdravljam prognanike i sve one koji trpe zbog rata na Balkanu. Upućujem svoj pozdrav i Predsjedniku Republike i predstavnicima vlasti čija prisutnost na ovom slavlju osnažuje vrijednosti i značenje neprekinutih veza i sklada između hrvatskog naroda i Svete Stolice.

Spasi, Gospodine, svoje narode

Cijeli ovaj dragi narod preporučujem zagovoru Presvete Djevice, toliko čašćene u ovoj nadbiskupiji i u cijeloj Hrvatskoj. »Majka Božja od Kamenitih vrata«, zaštitnica grada Zagreba, neka utvrdi nakane koje ova obljetnica budi u dušama pastira i vjernika tako slavne Crkve.

Ono što osjećamo u ovom svečanom trenutku najbolje je izrečeno u himnu hvale i zahvale »Tebe Boga hvalimo«. Taj drevni hvalospjev završava se zdušnim zazivom Bogu da spasi svoj narod:

»Spasi svoj narod, Gospodine.«

To je zaziv koji se danas diže kao krik iz naših srdaca: spasi, Gospodine, svoj narod koji živi u Hrvatskoj; spasi narode na Balkanskom poluotoku i sve one koji u bilo kojem kraju Zemlje još traže mir. Spasi, Gospodine, svoje narode!

Spasi nas, Gospodine. Samo se u tebe uzdamo: »U tebe se, Gospodine, uzdam, ne daj se da se ikada postidim!«

Hvaljen Isus i Marija!